

Кабачек Олександр Дмитрович, слухач
Миколаївського регіонального відділення
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат
юридичних наук, доцент, професор
кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ
Микитчик О. В.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ

Політика України у сфері контролю за наркотиками є важливою складовою частиною всієї діяльності держави щодо стабільного, надійного функціонування суспільства і його безпечного існування. Ця політика зумовлена усвідомленням особливої небезпеки загроз, які включає в себе й несе суспільству наявне і потенційне незаконне наркоспоживання та пов'язана з ним наркозлочинність.

Нагальна потреба розробки й реалізація державної політики у сфері контролю за наркотиками в Україні зумовлена потребою вжиття рішучих, ефективних заходів проти поширення наркоманії та зростання пов'язаної з нею наркозлочинності, що вже набули глобального виміру і вважаються мало не найнебезпечнішими для суспільного розвитку.

Головна мета антинаркотичної політики – сконцентрувати антинаркотичні сили держави та громадськості України на здійснення докорінних змін у сфері протидії наркоманії і боротьби з наркозлочинністю, спрямованих на створення безпечного існування суспільства, реалізації прав і свобод людини, оздоровлення нації. Кардинально новим пропонується інтегрований підхід до розв'язання нагальних проблем у цій сфері. Він передбачає поєднання змістовних (лікувально-профілактичних, реабілітаційних) та організаційних (розширення доступу до лікування, зменшення шкоди) складників у боротьбі за повернення наркозалежного до нормального життя.

Реалізація цілеспрямованої державної політики сприятиме підвищенню рівня контролю за обігом наркотичних засобів,

психотропних речовин і прекурсорів, координації діяльності компетентних органів щодо боротьби з наркозлочинністю, подальшому вдосконаленню нормативно-правових актів України, заходів, спрямованих на виконання зобов'язань відповідно до міжнародних договорів України у зазначеній сфері і, як наслідок, сприятиме припиненню зростання рівня наркоманії в Україні та її загрозливих викликів.

Основи наркополітики мають базуватися на принципах:

– гуманного ставлення до наркозалежного як до особистості, з урахуванням її потреб, інтересів та можливостей, що сприятиме його поверненню до здорового способу життя;

– створення надійного нормативно-правового бар'єра на шляху витоку наркотиків у незаконний обіг та посилення діяльності державних установ, що виконують контрольні та правоохоронні функції;

– єдності дій державних органів та інститутів громадянського суспільства, що передбачає розширення соціальної бази реалізації політики у сфері контролю за наркотиками;

– врахування соціальної мімікрії наркобізнесу, який зрощується з іншими небезпечними злочинами – тероризмом, корупцією, організованою злочинністю, відмиванням коштів, одержаних незаконним шляхом.

Вважаємо, що під час організації кримінально-правових заходів є доцільним:

1. Зосередити зусилля правоохоронних органів на виявленні злочинних угруповань, що становлять найбільшу загрозу суспільству (йдеться про вжиття системних кримінально-правових заходів не так щодо «вуличних наркоманів», як щодо структур, які контролюють наркотрафіки, незаконне виробництво, збут наркотиків тощо).

2. Перенести правоохоронні зусилля на виявлення й документування протиправної діяльності вищих рівнів організованої злочинності (наркобізнес злочинний у всіх його проявах і без корупційних зв'язків на найвищому рівні існувати не може). Розбазарювання бюджетних коштів на кримінальне покарання наркозалежних і дрібних дилерів наркоситуації в цілому не поліпшує.

3. Забезпечити своєчасне оперативне реагування на швидкоплинні зміни в тактиці діяльності наркоугруповань,

встановлення контролю над новими різновидами наркотиків, маршрутами їхнього транзиту та розповсюдження. За формою це заходи тактичного рівня, але втілюють вони стратегічний зміст, оскільки є довгостроковою програмою, спрямованою на підвищення ефективності правоохоронної діяльності в зазначеній сфері.

4. Здійснити стратегічні зміни й організаційну складову частину правоохоронної діяльності. Насамперед має бути більш тісною координація діяльності всіх правоохоронних суб'єктів, вона має вийти на якісно новий рівень – взаємодії, взаємоспівробітництва, взаємної підтримки. Для цього актуальним є створення спільних оперативних груп, відновлення на нових організаційних засадах діяльності відповідних координаційних центрів і штабів, розширення контактів з Інтерполом, Європолом та іншими правоохоронними структурами.

5. Здійснити спільно з органами місцевого самоврядування та громадськості комплексні правоохоронні, соціальні, медичні заходи в районах з досить високою концентрацією незаконного обігу наркотиків, що є причиною серйозних соціальних проблем і може призвести до послаблення влади.

Особливу увагу в умовах сьогодення слід приділити забезпеченню гласності правоохоронних антинаркотичних заходів з метою розширення соціальної бази протидії наркозлочинності.